СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 86. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 14. квітня, 1927. VOL. XXXV. No. 86. Jersey City, N. J., Thursday, April 14. 1927. THREE CENTS

В ТОРНАДІ В ТЕКСАСІ ЗГИНУЛО 150 ЛЮДИЙ

ЦІЛЕ МІСТО ЗНИЩЕНЕ ВІТРЮГОЮ.

ГАВСТОН, Тексас, 12. квітня. — На околицю міста Рак Спринг вдарило нині сильне торнадо, яке знищило просто зовсім усе місто та вбило від 150 до 200 людий.

З огляду на те, що місто лежить осторонь від других осель, а комунікація телефонічна й телеграфічна з ним зірвака, вісти про катастрофу походять з оповідань очевидців, яким удалося дістатись до других міст. Одинoку безпосередну вістку про торнадо зі самого міста подав один телеграфіст, який попробував апаратом зірваний дріт, а переконавшись, що далі лінія не зірвана, зговорився зі зарядом дальшої стації на лінії та росповів, що сталося.

Як він говорив, торнадо росплескало місто немовби великан велитенською рукою. На його думку, лишень дуже мало людий уникло смерти або покалічень. Терпіння жертв просто не до описання.

Американський Червоний Хрест сейчас післав до навіщеного міста відділ лікарів та шпитальних доглядачок.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД НЕ ДУМАЄ ВЖИВАТИ СИЛИ ПРОТИ КАНТОНСЬКОГО УРЯДУ.

КУЛИДЖ СПОДІЄТЬСЯ, ЩО КАНТОН ВВОЛИТЬ ВОЛЮ ВЕЛИКИХ ДЕРЖАВ.

ВАШИНГТОН, 12. квітня. — Президент Кулидж запевнив газетярів, які допитувалися його за дальші наміри уряду щодо китайських справ, що уряд ніяких намірів не має. Уряд сподіється, що Кантон сповнить все, чого від нього домагаються великі держави в спільній ноті. Колиб, однак, Кантон не сповнив домагань, то американський уряд не думає вживати ніякого натиску на нього. Просто займе вижидаюче становище.

До Ню Йорку приїхала нині пані Фреда Савтвик, перша втікачка перед Китайцями з Ганкаву. Вона є жінкою агента відомого підприємства Стендард Ойл Ко. Втікачка оповідає, що підчас заворушень у Китаю людське життя ціниться дуже низько; за найменчу провину виновника стрічає кара смерти.

АМЕРИКАНЦІ ПОВЕРТАЮТЬ НАУКОВІ ПОЧЕСТИ НІМЦЯМ.

РИЧМОНД, Верджінія, 12. квітня. — Американське Хемічне Товариство на своїй річній конвенції, що відбувається тут від кількох уже днів, постановило займенувати назад почесними членами своєї організації німецьких учених, Вільгельма Оствальда й Вальтера Цербста, котрим відобрано було ту почесть підчас воєнної агітації проти Німців.

8 ДІТИЙ ЖЕРТВОЮ ВУЛИЧНИХ ВИПАДКІВ У НЮ ЙОРКУ ЗА ОДИН ДЕНЬ.

НЮ ЙОРК, 12. квітня. — Під автомобілями й троками в сьому місті погибло нині 8 дітий. Троки з того вбили 5 дітий. В більшости случаїв шофери пробували втікати, але їх звичайно піймали. Піймані вони виправдувалися грізною поставою товпи, що бачила випадок.

Межи вбитими є 5-літний Микола Андрівський.

В довколичних містах за той день згинуло 6 дітий.

ПОЛІЦІЯ И ПРОКУРАТОРІЯ ЗАБОРОНЯЮТЬ ПРОДАЖУ КНИЖКИ ПРО ПРОПОВІДНИКІВ.

БОСТОН, 12. квітня. — Місцева державна прокураторія й міська поліція постановили зборонити публичну продажу в книгарнях видакої недавно повісти славного американського письменника Синклера Луиса „Елмер Ґентрі".

Героєм сеї повісти є протестантський проповідник, який трактує релігію як бизнес та нагоду для переходячих афер з жінками. Американська критика нині немало займається питанням, на скільки постать героя сеї повісти відповідає дійсному життю.

ВБИЙСТВО ВИКРИТЕ В ДВА РОКИ ПІСЛЯ ВЧИНКУ.

НЮТОН, Ню Джерзі, 12. квітня. — Місцева поліція каже, що вона вже знає виновників вбийства місцевого мешканця Едварда Рейзера, якого вбито дня 28. вересня 1925. року.

Тіло Рейзера найдено було в ліску, якої пів милі від його дому. На його плечи були вправді плями крови, але оглядаючий його лікар думав, що падаючи він покалічився об дерево. Лікар і видав, як видно по побіжних оглядинах, оречення, що покійний помер від удару серця. Тіло поховано без автопсії.

Здавалося, що справа вже скінчилася. Та тут по місті стали кружляти чутки, які поясняли смерть Рейзера зовсім інакше. Говорили люди, що жінка покійного на спілку зі сином та своїм бордером Вен Сикелем згладили Рейзера зі світа. Поліція не звертала на чутки більшої уваги, поки одного дня з міста пропав Вен Сикел, а відтак в якийсь час опісля й вдова Рейзера. З гробу добуто тіло, а лікарські оглядини показали, що Рейзер погиб від куді.

Поліція стала глядати за ними. Оногді поліція арештувала Вен Сикела, а відтак відкрила й вдову. Передержавши кілька днів, поліція вимогла на них признання, що вони вбили Рейзера спільними силами.

БІДА З ГОЛОСУЮЧИМИ ЖІНКАМИ.

ЛОНДОН, 11. квітня. — Анґлійський премієр Болдвин наробив собі богато клопоту, коли обіцяв жінкам вчасніше право голосовання. Жінки голосують тепер доперва з 30 роком життя, а хочуть голосувати з 21 роком. Проти того „права голосу для флепперс", як його загально називають, є велика опозиція з боку консервативних і других послів. Боїться, що жінки заллють чоловіків своїми голосами, бо жінок більше. Ухваливши цей закон, дається право голосовання новим 4,000.000 виборцям. Не ухваливши можна мати проти себе тих жінок при виборах, які тепер вже мають право голосовання. І так і міністри і посли не знають, що з тим робити.

ЗАСУД „БОЛЬШЕВИКІВ".

„Універсул" з 10. березня ц. р. подає: Воєнний суд в Кишеневі під проводом полковника Марінеску засудив 5 жовнірів за те, що вони не хотіли перед двома роками підчас повстання селян в окрузі Єдинців стріляти на селян, хоч їм приказано було це зробити. Обжаловані жовніри оправдувалися тим, що між селянами були також і їх батьки та кревні. Воєнний суд засудив усіх на пять літ тюрми.

АНГЛІЙСЬКИЙ АГЕНТ.

Жінка англійського консервативного посла Доротея Гембері обїздже тепер Бесарабію й Буковину, щоби познакомитися з большевицькою пропагандою на місци. Міністер внутрішних справ розпорядив усім префектам подбати о як найкращу стрічу „дорогого" гостя. Вона їздить в постійнім товаристві бесарабського ген. інспектора сіґуранци і головного ката Бесарабії, а це Гусареску і полковника Паламбару. Всюди стрічають її війско і війскові орхестри з обідами і т. п. У відповідь на промови румунських властей відповідає вона відразу: Селяне в Румунії живуть багато краще і щасливіще ніж в СРСР і тому вона буде так інформувати ґазету „Таймс", аби добитися спільного фронту проти спільного ворога.

ДЛЯ ЯПОНСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

Париський університет дістав від Японця Іфхахі Сатсуме з Токіо 3,850.000 франків, призначених на будову в новій париській університетській дільниці спеціяльного будинку для японських студентів.

ВБИВСТВО ДВІРСЬКОГО ЕКОНОМА.

На залізничому мості над річкою Марунькою біля двірця Гаї—Чижиків, знайдено тіло двірського економа з Білки Шляхотської Валентого Шидловского. На голові мав він глибоку рану. З цього можна догадуватися, що його хтось убив. Тіло залишили на місці аж доки не приїде судово-лікарська комісія з Винник.

ГОЛОДОВИЙ СТРАЙК АРЕШТОВАНИХ УКРАЇНЦІВ.

Черновецький соц.-дем. „Форвертс" з 8. м. м. доносить, що арештовані Українці, між ними секретар української соц.-дем. партії в Буковині Руспак та редактор „Боротьби" Стефюк рішили почати голодівку, як протест проти їх арешту й нелюдського поведення з ними в тюрмі. Арештовані сидять вже пятий місяць і хоча слідство вже покінчено і не вдалося їм доказати ніякої вини, то все таки держать їх у тюрмі. Сидять вони разом з ріжними злочинцями в переповнених камерах, не дістаючи відповідної їди, а навіть лікарської помочи, хоча у них вже другий тиждень висока горячка. Поводяться з ними по нелюдськи, заборонено читати навіть румунську ґраматику, чому вони й рішили почати голодівку.

„Форвертс" з тої нагоди пише: „Колиб з арештованими поводилися так по нелюдськи в инших державах, то вже давно булоб це викликало протест публичної опінії, а в нас протести заборонені. Хоча соц.-дем. партія Буковини звертала-ся всюди, і до королівського комісаря Рашкану, то й досі не дістала ніякої відповіди. Все це діється тільки тому, що арештованні є Українцями і їм закидується неіснуючі провини, хоча доказати нічого не можуть. Але ця „система короткозорости" тільки скріпляє ірредентy, бо про це старається т. зв. „опора держави" сиґуранца ліпше ніж усі вороги румунської держави.

ПОМИЛКА СУДУ?

В 1921 році засуджено у Львові на кару смерти і страчено Гната Амаловича з Пустомитів за вбивство господаря Гринька Стеця. Амалович був любовником жінки Стеця, а через те, коли того останнього хтось застрілив, всі підозріння впали на Амаловича.

Здавалося, що по страченню виновника справа закінчилась. Але тепер вийшло на яву, що властивими вбийниками Стеця були Олекса Галамай і Йосиф Райтер, яких Амалович до того вбивства намовив, а Галамаєві дав револьвер і десять тисяч марок.

Обидвох арештовано, але ні один з них не признається до вини, хоч багато свідків про це свідчить. Свідок Михайло Цимбала подає, що Галамай намовляв його до спілки у вбивстві, але він не згодився.

Вбийники вертали критичної ночі з весілля у Василя Яремчука і викликали сплячого Стеця словами, що в його конюшину зайшли чужі коні, а коли Стець вийшов, Галамай стрілив до нього, після чого вони обидва втікли. Стець впав на місці неживний.

ПРОДАЖ СТАРИХ ПОЧТОВИХ ЗНАЧКІВ ЗА 30,000 МАРОК.

В Берліні продано збірку старих австрійських часописних почтових значків з головою Меркура за 30.000 марок. Цю збірку куплено до Америки.

КОНГРЕС РУМУНСЬКИХ КОЛЬОНІСТІВ НА БУКОВИНІ.

Дня 7. березня відбувся в Чернівцях конґрес нових румунських кольоністів, поселившихся в Буковині на землях сконфіскованих державою і призначених для румунської кольонізації Буковини. Замовлені промовці апелювали до патріотизму кольоністів, вказуючи їм на їх національну місію в „новоздобутій" провінції та що вони стоять на сторожі північного фронту. Дотепер оселилося близько 800 родин кольоністів. Вартість подарованої державою кольоністам землі виносить 125 міл. леїв. А щоби забезпечити і збільшити на будучність цю місію, потрібно державних кредитів або створення т. зв. Кольонізаційного Кредитового Банку, який дававби кольоністам довготерміновий кредит. Предсідатель Скутарю подав до відома, що держава утворить такий банк з сумою 145 міл. леїв, але банк цей буде ставити при позичці услівя, що кольоністи не сміють продавати землі нікому, хиба самому банкові, бо тільки таким чином буде забезпечено її румунське посідання. Банк цей буде утворено з осередком у Чернівцях протягом трох місяців.

Так отже румунський уряд витрачує з державних фондів нечувані суми на румунізацію Буковини, щоби вдержати від розвалу господарства кольоністів. Причина цьому та, що румунські кольоністи як „культуртреґери" дуже неспосібний матеріял. Вони віддають землю в аренду українським селянам, пянствують по коршмах і вважають кориснішим займатися злодійкуватими грабіжами (вже відбулося кілька процесів, де учасниками були виключно румунські кольоністи, та преса не сміла про це нічого писати), ніж займатися господарством, і не видержують конкуренції з українським селянством.

ТАКОЖ ЦІКАВІСТЬ.

Пятнадцятилітній учень 5 кл. гімназійної Маркус Шетнер відібрав собі життя вистрілом з револьверу у висок. В одній руці тримав він револьвер, а в другій картку, на якій було написано: „За поясненнями підіть до мойого товариша Льва Зільберштайна". Поліція переслухала згаданого Зільберштайна. Він зізнав, що одного разу Шетнер заявив йому, що колиб йому хто предложив гроші або револьвер, він вибрав би револьвер. На запит, чому саме він так зробив би, Шетнер відповів, що він хотівби знати, яке враження має самовбийник в останній хвилині.

ҐАЗ ЗАДУШИВ 6 РОБІТНИКІВ.

На копальні „Клеофас" під Катовицями стався траґічний випадок. Шість робітників пішло через необачність до ревіру обнятого ґазами. Всі шість згинули на місці. Рятункове поготівля добуло тільки звуглені трупи.

ҐЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК В ШАНҐАЮ

ҐЕНЕРАЛ ЧЕНҐ КАЙ ШЕК ПЕРЕСЛІДУЄ КОМУНІСТІВ. — У ВУЛИЧНІЙ БОРОТЬБІ ГИНЕ 15 РОБІТНИКІВ І 1 ЖОВНІР.

ШАНГАЙ, 12. квітня. — Робітнича юнія в Шангаю проголосила ґенеральний страйк. 50.000 робітників покинуло вже роботу. Сталося те наслідком боротьби, яка повстала між робітниками комуністами а прихильниками ґенерала Ченґ Кай Шека, команданта Шангаю. Цілих 24 години тревала формальна боротьба між обома сторонами. На вулицях знайдено 14 вбитих робітників і одного жовніра.

Комуністи скликали сейчас величезне протестаційне віче, яке вислало делеґацію до ґенерала Пай Чунґ Сі домагаючися вияснення послідних крівавих подій.

В чужинецькій дільниці побоюються нападу. Велика товпа народа зібралася дійсно біля концесій і запалила там велику масу накиданого паперу, але огонь згашено, а демонстрантів розігнали сикавками і стрілами, пущеними в гору на пострах.

НАЦІОНАЛІСТИЧНА ПАРТІЯ РОЗБИВАЄТЬСЯ.

ШАНГАЙ, 12. квітня. — Цілком певно можна вже твердити, що націоналістична партія розібеться принаймні на два крила: ліве і праве. Ліве з осідком в Ганков буде находитися в руках комуністів, умірковане в руках ґенерала Ченґ Кай Шека, команданта Шангаю. Ченґ не хоче стати війсковим диктатором, а задумує скликати народне зібрання, яке вибралоб уряд. На Ченґа знова роблять засідку і не буде дива, коли він впаде жертвою замаху.

З приводу розбиття націоналістичної партії повстало велике розчарованне, бо всі думали, що націоналістична партія обєднає Китайців і створить нову відроджену китайську державу. Комуністична пропаґанда завдала їй одначе важкий удар.

ДІСТАЮТЬ ПРАВО ГОЛОСОВАННЯ З 21 РОКОМ.

ЛОНДОН, 12. квітня. — Британський кабінет згодився по довгій дискусії і опозиції предложити парляментови проект закона, яким признається жінкам право голосовання з 21 роком життя. Премієр Болдвин натискав на ухвалєнне цего проєкту по тій причині, що таке зобовязанне було дане від імени консервативної партії при послідних виборах. Коли ухвалять закон Англія дістане яких 5,000.000 нових виборців жінок. Разом з тим проєктом будуть усунені инші перешкоди, які ставлено жінкам при голосованню, відтягаючи в той спосіб від виборчої урни яких 2,000.000 жінок.

Це право здобули жінки довгою аґітацією та демонстраціями в парляменті і поза парляментом, в яких брала участь рівнож і лейди Естор та відома суфражистка Пенкгерст.

ФРАНЦУЗИ ХОЧУТЬ ВИПЕРЕДИТИ БЕРДА.

ПАРИЖ, 12. квітня. — Прибув тут Ф. Ґрін, щоби поробити приготовання до лету Берда, який хоче перелетіти Атлянтійський океан. Берд заявив, що ця подорож буде тільки в цілях наукових, щоб набрати досвіду. Через те не роблять тій подорожі ніякої реклями, бо вона може і не відбутися, а можуть її і відложити. Коли не буде реклями, ніхто не буде чувся заведеним в надіях.

Французи одначе пильно слідять за Бердом і хочуть його випередити в леті Париж—Ню Йорк, бо вибираються в ту дорогу вже в половині мая.

ПОЛЬЩА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ НІМЕЦЬКИХ ФІЛЬМІВ.

БЕРЛІН, 12. квітня. — Польський посол зголосив від імени свого уряду в німецькім міністерстві заграничних справ протест проти німецьких фільмів, які представляють події на Шлеску в той спосіб, що наносять ганьбу польському народови згл. польській державі. Фільм той цензура німецька задержала і не випустила доти, поки відбувалася сесія Ліґи Націй, а по сесії випустила. На першій виставі були присутні заступники самого уряду з канцлером Марксом на чолі.

БОРОТЬБА НА ЖИТТЄ І СМЕРТЬ З ВОВКОМ.

БІЛГОРОД, 12. квітня. — Сербські часописи розповідають історію про боротьбу з вовком, яка нагадує історію з побуту в джунглях. В малім селі новобазарського повіту напав вовк на чоловіка, який боровся всіма можливими способами, а вратувався тоді, коли надобре почав його душити за горло. В той спосіб втік, але з обкровавленими ранами на ногах і руках. Вовк напає ще раз на другого, а той виратувався сильним копанем та втечею. Але і його вовк добре покусав. Той самий вовк напав ще на третого і був би його заїв як би не люде, що прибігли і добили вовка. Всіх трох покусаних відослано до Інституту Пастера, бо догадуються, що вовк був скажений.

ХОЧУТЬ ДІСТАТИ СЕРЦЕ ЦІСАРА КАРОЛЯ.

БУДАПЕШТ, 12. квітня. — Мейор міста Штульвайсенбурга звернувся до бувшої цісаревої Зити з просьбою, щоби видала заховане в Еспанії серце послідного угорського короля Кароля, її мужа, яке хочуть заховати в Штульвайсенбургу, бо тут находиться серце першого мадярського короля.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПІЗНАЛИ СВОЇ СВОЇХ

Кождий нарід собі не ворог. Тому переходить дуже часто мимоходом над своїми хибами, виправдує себе та їм перечить, особливо, коли на них звертають увагу вороги. Та таке заперечування не повинно ввійти в звичай, бо звичай такий рівняється національній хоробі, а вихований в той спосіб нарід дуже часто сам не знає, коли він прав а коли ні. Такий стан не помагає, а тільки шкодить самому народови, бо дає право горожанства, а зглядно першенства, народнім хибам. От таким, на яких побудована вся могучість і пиха польської держави і цілого польського народа. Тими то хибами жила і одушевлялася рівнож і польська імігpація в Америці. Для неї рівнож всі тверезі і обективні голоси про Польщу, які цілком природно, не могли Польщу хвалити, були тільки пруською чи українською, а в послідних часах вже і жидівською інтригою. Аж тепер доперва прийшов той час, що польська іміграція заговорила иншою мовою, пізнавши Польщу з власного досвіду.

Шикаґовський „Дзенник Зєдночєня" пише, що через два роки кричали до них з Варшави: „Приїзджайте на Конгрес польської Іміграції. Вітчина пригорне вас як рідна мати своїх дітей". І американські польські діти послухали і збиралися в великім числі їхати до Варшави на великий іміграційний конгрес, що мав розпочати свої наради 3. мая с. р. Богато вибраних делеґатів покупило вже корабельні карти і поробило богато инших видатків. Поведено в справі конгресу велику агітацію, яка тревала цілий рік і захопила всі організації і весь польський нарід на іміграції. Дійшло в запалі до того, що многі вже виїхали на конгрес. Аж тут цілком несподівано в послідній хвилі приходить з Варшави відомість, що конгрес відложено до осени з тим, що дуже можливо, що його цілком вже не буде. Подаючи це до відома польської іміграції, Дзенник Зєдночєня додає, що так може поступити „тільки людина пяна, або несповна розуму", бо можна, як казав Линколн, часами когось ошукати, але неможливо ошукувати всіх і завсігди. Варшава відложила конгрес іміграції тільки задля дрібних партійних непорозумінь. Дрібниці вирішили про так епохальну справу, яка мала обєднати всю польську іміграцію з цілого світа і звязати її тісно з матірним краєм. Дрібниці розбили саму справу конгресу, бо вся здорова польська іміграція так вже огірчена до Польщі, що на відложений конгрес вже не поїде. Вона отверто заявляє: Були ми щасливі, коли не пізнали тих політикуючих мудрагелів, що ведуть перед в Польщі, бо не знаючи їх, могли ми спокійно глядіти в польську блескучу будучність. А тепер бачимо, що московська нагайка нічого не навчила польських державних мужів, а тільки здеправували їх душі, зробила їх подлими, а їх мозги засліпила. Нарешті пізналися на Польщі вже і польські іміґранти в Америці.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРОПАГАНДА ПРО ПОГРОМИ НА УКРАЇНІ

Большевицький уряд видав у Москві при кінці минувшого року спеціяльний альбом малюнків з коротким текстом, присвячений погромам на Україні. Альбом сей поширюється тепер запопадливо по всіх краях, підданих Москві, по Европі й Америці. Альбом певно має на ціли підготовити публичну опінію, і без сумніву якийсь вплив на виробленнє опінії він буде мати. Питаннє тільки, який?

Що погроми, се річ така дика, жорстока й мерзенна, що вона заслугує на спеціяльну увагу громадянства й чесного уряду, про се здається й говорити зайво. Тому й подивуватися не можна, що большевицький уряд зібрався вести агітацію проти погромів.

А всеж таки большевицький протипогромницький альбом якраз тим і схиблює, що він не може викликати якраз того наслідку. Наперед, большевицький уряд звертається тільки проти погромів Жидів на Україні, а промовчує, себто мовчки й захвалює, погроми Українців на Україні. Московський уряд свідомо закриває те, що Українців на Україні громили чего якраз ті громили й бандити, які громили й Жидів, і московський уряд закриває вже зовсім те, що Українців громили ріжні спасителі Росії, собирателі „русскихъ земель", всякі Денікінці, Колчаківці, гетьманці, ну, і очевидно, чи не більше всіх, самі таки большевики. Закриваючи сі факти, большевицький уряд немовби говорить, що погром Українця проти Жида се огидна річ, а вже погром Москвина проти Українця се похвальна річ. Бити безборонного Жида се злочин, але бити безборонного Українця се свята річ, коли бючий хоче в сей спосіб приміром „збирати русскі землі".

Цілий альбом власне так зроблений, щоби читач набрав переконання, що головним погромщиком Жидів в світі є Українці й Україна. У підписах фотографій пишеться всюди: „жертви українського погрому", хоча тут таки зараз пишеться, що сей погром зробили білогвардейці, себто люди з армії Денікіна, або другого обєднителя Росії. Виходить таке, що коли з України вивозиться хліб до Англії, то се називається, що вивезли хліб російський, а коли на Україні зробили погром, то се погром український, хочби погром зробили чинники, які виступають проти самостійности України.

Головну частину альбому становлять власне фотографії. Страшні се образки, і мусять вони збудити в усякого глядача відразу до всякої різні людий людьми. А все таки читач, приглядаючися тим образкам, не може здержатися від сумніву в підписи. Коли він побачить фотографію побитих з підписом, що за сю різню відповідають сі-а-сі, як він може повірити на слово безіменним авторам альбому? Як може читач не спитати себе: чому сього не приписати комусь другому? Бачить читач фотографію якогось розстріляного, і читає підпис, що це „український отаман", але імя тут якесь московське, чи яке инче, для Українців незвичайне. Чому його зроблено Українцем? А може се була людина не тільки без совісти, але без ніякої національної свідомости? А може се був большевицький комісар? А може він був ворог всего українства?

В альбомі наведено прикази до погромів. Та наведені прикази походять від добровольческої армії Денікіна, а не від Українців. Ось один такий приказ звучить:

„Возваніе. Крестьяне, вооружайтесь і возставайте противъ общаго врага нашего, всей Земли Русской, противъ жидо-большевиковъ і комунистовъ, изгоняйте бѣсовскую силу. На Москву двигается большая казачя армія і добровольци і скоро, скоро получим облегченіе і свободно вздохнём от цепких дьявольских рук, заковавших нас в рабство, унічижающих нашу религію, нашу церкву, мучающих наших жен, стариков і детей, і повергших всю нашу Родіну в голод і ніщету. С Богом за оружіе! Да сгінет власть дьявола, вселівшаяся в душі жідо-комунистов. Генерал Мамонтов а с нім вместе і все возставшіе, крестьяне і населеніе городов".

Коли большевицький уряд думає піддержувати обвинуваченне проти пок. Петлюри, що він завинив у погромах, то чейже можнаби ждати від большевицького уряду, що він дасть опублікувати якийсь подібний документ, виданий пок. Петлюрою. Колиж таких документів нема в альбомі, то безсторонний читач мусить набрати переконання, що подібних документів нема в світі.

Такого переконання безсторонний читач мусить набрати тому, бо цілий альбом звернений не лишень своїм вістрям проти Українців, але й проти Петлюри. Межи портретами погромщиків найбільший портрет, се портрет Петлюри. Видно, автори хотіли, щоби читачам убився в память образ Петлюри як головного погромщика. До сього і доданий портрет Шварцбарта, з підписом, що се месник погромів.

Звертається вістре проти Петлюри мимо сього, що в сьому самому альбомі є подана діяграма виновників погромів на Україні. Кождий виновник за жидівські погроми зображений осібною фіґурою. Отже є такі виновники: большевики, петлюрівці, білогвардейці, банди. Чим більше жидівських душ має на собі сей виновник, тим більшою нарисував його фіґурку артист. Фіґурка „бандита" найбільша, бо, мовляв, найбільше жертв згинуло з його руки. Менча фіґурка „білогвардейця", ще менча „петлюрівця". Значить, навіть большевицькі комісари признають, що „білогвардейці" мали вбити більше жидівських жертв, як „петлюрівці"; а всеж таки альбом звертається головно проти Петлюри.

Найменча фіґурка се червоноармеєць. Маємо отже тут признаннє з уст самих комісарів, що й червона армія поповняла жидівські погроми. Та тут власне видно цілу тенденційність альбому. Підпис під червоноармейцем зроблено такий маленький, що він просто нечиткий. А читач в цілім альбомі не найде ніде ні одної згадки до сього факту. Просто большевицькі погроми пропали з лиця землі, — не казати нічого про вбийства жидівських купців, які вже йшли під загальну назву нищення контрреволюціонерів, але таки звичайні собі нічим не закриті погроми.

Бачучи таке, читач мусить далі питати себе: Коли большевицькі армії робили теж погроми, і коли тепер большевицький уряд пускає в світ книжку, якою намагається звязати поняття погромів з українським народом та вождом боротьби за українську державу, то кілько там у сьому альбомі є справді „українських" погромів, які слушно можна приписати Українцям, а скільки приписано Українцям погромів, яких вони не робили, а робили всякі вороги України?

Беручи альбом як цілість, Українець не може віднестися до нього з пошаною. В ньому він може бачити не щиру й належну агітацію проти погромництва, але великодержавну московську пропаганду, звернену проти українського руху. Тут вояє московський шовінізм, російський імперіялізм нового часу. Як колись, за царів Москва цькувала Українців на Жидів, як на ворогів „русского народа" (і „малоросів"), так тепер та Москва цькує Жидів на Українців як на головних виновників жидівських погромів.

СМЕРТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЬМЕННИЦІ.

Дня 13. березня ц. р. померла в селі Германівці українська письменниця Дніпрова Чайка (Л. О. Василевська). Останніми роками жила вона у своєї старшої дочки на селі, розбита параліжем. Ширший загал мало що знав про письменницю. Вона не вважала себе професійним робітником пера, писала рідко та мало. В 1919 р. видала друком два маленькі томики прози, а віршів, розсипаних дорівночно по журналах, навіть не склала в окрему збірку. Дніпрова Чайка була незвичайно скромною людиною і не вірила в свій талант. Приятелі мусіли нераз переконувати її, щоби вислала написане до друку. Її імя зустрічаємо вряди-годи і в галицьких виданнях. Революційні події 1905, 1906 р. відбились у таких її творах як „Плавні горять" і „Шпаки". Є це патетичне захоплення революцією, як явищем, що має принести перемогу поневоленим. Ось зразок такого патосу: „...серце проситься туди, серце лине в небезпеку, до страхів, до саможертви, до величної звитяги. Геть від сонного мороку, од огидного безділя! Ген туди, де ллються ріки — ріки праведної крови, де горить душа в надіях, де летять победні іскри, і згоряюча неправда димом стелиться до долу, — де ціна життя дешева, а ціна свободи й правди піднеслася як ніколи, піднеслася над усе! Де охочі саможертви цілих широкий устеляють до всеоднієї ясного щастя волі і братества!"...

І про другу революцію співала Дніпрова Чайка у „Самоцвітах" у подібнім тоні:

„Бийте, ломіть без жалю і вагання усі старовинні здобутки неволі: тюрми, кайдани, глибокі льохи, високі мури, тісні закамарки старого життя! У-щент, до підвалин руйнуйте.

Хай гине в руїнах все темне, лихе, все трухляве, гниле та мерзотне.

Та тільки, — руйнуючи, добре подбайте та з грузу коштовні оздоби уважно збирайте"...

Природно, що такі скромні поеми в прозі, на межі публіцистики, пропали серед дужих акордів нових, оригінальних поетів і О. Дорошкевич, що в своїй „Історії української літератури" дуже дбайливо згадував усіх, що оспівували революцію, не завсіди так талановито, як голосно, присвятив Дніпровій Чайці небогато рядків. Можливе, що щойно смерть пригадає критиці письменницю, яка мабуть залишила більшість своїх творів недрукованими. Якщо вони видержали пробу часу, пролежавши довго у хатнім затишку, їх напевне видадуть друком.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Я. О., К., О. — Найкраще писати „Завадський". Відай можлива теж форма „Заваьский", хоча не знати імени, з якого воно малоби походити. (Про оселю „Заваки" не чували). Вже ніяк не треба писати „Завадзкі".

Конан Дойл.

ЗНАК ЧОТИРОХ.

(18)

Власне такі найпростіші речі звичайно легко недобачується. Треба було отже пробувати. Перебраний за матроза я перешукав усі корабельні робітні здовж ріки. Пятнацять разів не вдалося; але при шіснацятому — у Джекобсона — я довідався, що перед двома днями якийсь кулявий передав там „Аврору" для направи стерна. Алє ж стерно ціле й неушкоджене, сказав майстер: он там вона, з червоними пасмугами. Трапилося так дивно, що власне в тій хвилині я побачив Мордкея Сміта, пропавшого власника пароплава. — Він був сильно підпитий і ревів сам своє власне імя і назву свого судна, інакше тяжко було б його пізнати. Мені треба „Аврори" сьогодня вечером на осьму годину, кричав він — памятайте — рівно на осьму годину; маю двох панів, що ждуть на мене! Вони мону певне добре заплатили; бо він розкидав дуже гріщми і роздавав шилінґи на право й на ліво. Я йшов за ним хвилину, поки він не зник у шинку. Потім я вернув до робітні і поставив на варті одного хлопця з моєї банди, якого я стрінув по дорозі. Він має нам дати з берега знак хустиною, коли „Аврора" буде відпливати. Ми станемо з нашим судном з боку на ріці, і було б диво, коли б нам не вдалося піймати людей, скарб, одним словом усе.

— На кождий спосіб ви дуже добре обдумали свій плян, чи це будуть ті люде, про яких ходить, чи ні, сказав Джонс. Як би справа була в моїх руках, я був би поставив недалеко кількa поліцистів, щоб їх арештувати, як тільки вони зявляться.

— Вони могли б довго ждати. Повірте мені, що Смоль кохний на всі чотири. Він післав би наперед шпіона, а як би щось було підозріле, тоді б він ще з тиждень сидів тихо.

— Але ви могли були арештувати Мордкея і ужити його до того, щоб найти сховок, сказав я.

— Це вважав я пропащим трудом. Я міг би йти об заклад, що Сміт не знає цілком, де вони ховаються. Пощо він мав би питати про те, доки має горілку і добру заплату. Вони повідомляють його тільки, як їм його треба. Я все те розважив, і мій спосіб буде найліпший.

Підчас нашої розмови наш човен мчався зпід одного мосту на Темзі під другий. Як ми переїздили попри Сіті, останнє проміння сонця освітлювало хрест на вежі церкви св. Павла. Як ми приплили до Таверу, було вже темно.

— Он там корабельний варстат Джекобсона, сказав Говмз, показуючи на цілий ліс маштів і вітрил. Будемо тут поволі їздити сюди й туди під заслоною цих човнів.

Він вийняв з кишені нічний далековид і дивився на беріг. — Бачу мою варту на своїм місці, але вона не дає знаку.

— Тоді їдьмо трохи долів рікою і ждім там на „Аврору", сказав запальчиво Джонс.

Всі ми були тепер схвильовані, навіть поліцейські і палячі, які тільки неясно здавали собі справу з того, про що тут ходить.

— Не можемо знати напевне, чи вони поплинуть горі рікою, відповів Говмз. З цього місця бачимо вхід до варстату; а нас вони не можуть завважити. Ніч буде ясна; маємо досить світла і мусимо поки що лишитися тут, де ми є. Погляньте ще раз туди. Чи не має там щось біле?

— Так, це ваш хлопець з хустиною. Бачу його виразно.

— А ось і „Аврора", крикнув Говмз, вона летить з чортівською швидкістю! — Їдьте, перевізнику, як мога найшвидше за тим пароплавом з жовтим світлом! Було б, справді, божевілля, якщо б він врешті втік перед нами!

Ми не бачили, як „Аврора", заслонена кількома малими суднами, спустилася з варстату на воду. Тепер вона летіла попри беріг з страшною швидкістю долів рікою. Джонс дивився поважно на неї і хитав головою.

— Це їде дуже швидко. Сумніваюся, чи ми її догонимо.

— Мусимо, мусимо! кричав Говмз, закусуючи зуби. Палячі докладайте вогню! — Наш човен мусить дати все, що в його силі! Хоч би ми мали згоріти! Мусимо дістати їх у руки!

Ми плили за „Авророю" з шаленою скорістю. Вогонь під кітлом тріскотів; могутні машини зойкали й стогнали, це велике, металеве серце. Гострий дзюб нашого парівця перетинав тиху ріку, на право й на ліво котилися дві великі хвилі. За кождим ударом серця машин човен підскакував і дрожав як живе сотворіння. Велика, жовта ліхтарня на переді кидала довгі, мигаючі проміння перед нас. Просто перед нами ми бачили „Аврору" як темну пляму, а біла шума поза нею свідчила про швидкість її бігу. Ми перелітали стрілою попри судна, парівці, торговельні кораблі; ми минали одні і гнали за другими. Голоси кричали за нами у пітьмі, але „Аврора" гнала наперед, а ми за нею.

— Більше вугля, люде, більше вугля! кричав Говмз до машиністів, а страшлива жара била в його розпалене обличча. Нам треба всеї пари, яку тільки можна роздобути.

— Мені здається, що ми наближаємося до неї, сказав Джонс, дивлячися пильно за „Авророю".

— Цілком певно, крикнув я. За декілька хвилин ми її доженемо.

В цій хвилині лиха доля хотіла, що заїхав нам впоперек дорогу бичовий корабель з трьома причіпленими суднами. Стерник швидким рухом ледви виминув зударення. Ми мусіли обіхати корабель навколо, а коли ми були знов на добрій дорозі, „Аврора" зискала за той час до двісті метрів. Алє ми все ще могли її добре бачити; мрячний, непевний сумерк переходив у ясну, зоряну ніч. Наші кітли працювали що сили, слабе судно дріжало і гнало з дикою нагальністю вперед. Ми минули західно-індійські доки, лишили за собою довгий закрут біля Детфорду і плили тепер знов просто. Замість темної плями перед нами ми бачили що раз виразніще струнку „Аврору". Джонс звернув на неї нашу ліхтарню так, що ми могли бачити на її покладі поодинокі постаті. На задній частині сидів мущина зігнений над чорним предметом на колінах. Побіч нього лежала темна маса, що виглядала ніби новофунляндський доґ. Хлопець держав стерно, а при червоному відблеску парового кітла я бачив, як старий Сміт стояв голий до пояса і з усіх сил докидав вугля. Спершу вони певно не знали, чи ми справді женемо за ними; але тепер, коли ми безнастанно плили їхнім слідом, вони не могли про те сумніватися. Біля Ґрініч ми були яких триста кроків за ними. Біля Блеквою не було вже більше як двісті пятьдесять кроків. Підчас мого богатого в пригоди життя я гнався за неодним звірем по всяких краях, але ніколи ніякий спорт не викликав у мене такого схвилювання, як оця божевільна погоня за людьми на Темзі. Ми зближалися до них безперестанку, один метер за другим. Серед нічної тишини ми могли чути стогін і стукіт їх машини. Мущина на задному покладі сидів на землі і рухав руками, наче б робив якусь роботу. Час до часу він оглядався наче б хотів зміряти поглядом віддалення, яке ділило ще нас від них. Але ми наближалися що раз більше й більше. Джонс кричав до них, щоб вони задержалися. Тепер були ми тільки на чотири довжини човна за ними. Обидва човни гнали зі страшною скорістю. На наш крик мущина біля стерна зірвався на рівні ноги, кидав дикі проклони і грозив нам затиснеими кулаками. Це був кремезний мущина середнього росту. Коли він так стояв, розставивши ноги, щоб вдержати рівновагу, я побачив, що на лівій нозі, починаючи від коліна він мав деревляну милицю. На його пронизуючий, сердитий крик, темна маса на покладі почала рухатися. Вона почала роздягатися й випростовуватися, і нарешті показався малий, чорний мущина — найменший, якого я колинебудь бачив — з великою, безобразною головою, покритою масою розчухраного, кострубатого волосси. Говмз відтягнув уже курок від свого револьвера, я вхопив теж і свій, побачивши це дике, незугарне сотворіння. Він був вкритий якимсь плащем чи темним покривалом, зпоза якого видно було тільки його обличча, але це обличча могло привиджуватися у снах. Я не бачив рисів, що мали б в собі таке виразне тавро звірячої лютости. Його малі, очі блищали й горіли темним вогнем, зпоза його товстих губ визирали зуби; він кланцав ними й вискалював їх до нас з звірячою скаженістю.

— Стріляйте, як тільки піднесе руку, сказав Говмз спокійно.

Ми були віддалені від них ще тільки на одну довжину човна, ми вже майже дотикали нашу добичу. Ще тепер бачу їх обидвох переді мною при світлі нашої ліхтарки, того білого кулявого, як метав на нас прокльони, і чортівського карлика з обридливим обличчам, як скреготав своїми великими жовтими зубами. Щастя було, що ми могли бачити його так виразно, бо тепер він витягнув зпід свого накривала короткий круглий кусень дерева, ніби шкільну лінійку і приклав його до губ. Наші пістолі вистрілили одночасно. Він закитався, підніс вгору руки, застогнав і впав через поміст у воду. Посеред білої водяної шуми я побачив ще раз його погляд, повен отрути й погрози. У тій самій хвилині кулявий натиснув на стерно, і його човен полетів до південного берега. Ми перелетіли попри нього далі, але зараз завернули. Це було вже при самім березі, власне на дуже дикому й пустому місці. Місячне сяйво освітлювало широкі багна з баюрами стоячої води і покладами гниючих ростин. З глухим ударом приплив човен до болотнистого берега, його перед завис у повітрі, а зад остався в воді. Втікач вискочив, але його милиця застрягла відразу цілком у мягкій землі. Надурно він пробував увільнитися; він не міг зробити ніодного кроку ні вперед, ні назад. У безпомічній люти він ревів і бив у розпуці другою ногою по болоті; але всі його зусилля тільки ще глибше впихали його деревляну милицю в липке болото. Коли ми причалили біля „Аврори", він був застряг вже так цупко, що треба було закинути йому на плечі канат, щоб його витягнути й витягнути наче велику рибу через край на наш човен.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРОГУЛЬКИ ДО РІДНОЇ ЗЕМЛІ ТА ДЕЛЕҐАЦІЇ.

Від якого місяця появляються дописі в „Свободі” про висилку делеґації на Радянську Україну. Нема найменшого сумніву, що такі прогульки є бажані і корисні під кождим оглядом. Самі прогульковці мають нагоду образуватися і вчитися дещо з нашої ґеографії, історії та етноґрафії. Се є тимбільше зрозуміле, коли зважиться, що навіть наші чільні провідники іміґрації прибули сюди до Америки або молодилюдьми, або просто таки неосвідомленими національно і щойно під впливом свободи думки в Америці навчилися богато про себе самих. Се треба піднести на їх чи там нашу похвалу.

Отже, щоби доповнити своє образованнє, якраз дуже корисні булиби виправи на Україну.

Однак ще й инша користь буде з таких виправ. Зносини з рідним краєм притягають і зближують до себе духово як іміґрацію так і рідний край. Виязується виміна думок, зрозуміннє взаїмних потреб, а також готовість допомоги одній чи другій стороні.

До тепер ми розуміємо лишень матеріяльну допомогу рідному краєви. Натомісць ніхто не підносить моральної допомоги, яку може дати рідний край іміґрації. А се є справа першорядної ваги для теперішности як і для будучности, бо ніхто з нас не думає гинути без часу тутки у прибраній батьківщині.

Коли отже появилася думка вислати делеґацію на Радянську Україну, то сю думку треба розширити. Нам треба їздити не лише на Радянську Україну, але на всі українські землі. Прецінь Галичина, Волинь і инші землі під Польщею як і Підкарпатська Україна рівнож нам дорогі і рівнож нас цікавлять. Хтонебудь отже вибирається до Европи, повинен начеркнути собі трошка ширшу програму. Так мається діло з одиницями.

Однак можна завважити ще одно: через так звані шифкартові бюра їде кождого місяця значне число Українців до рідного краю. Вони їдуть до своїх родин на відвідини і мало хто звертає увагу на національний бік справи. А у других народів, як от Німців, Поляків, буває инакше. Так використовують такі прогульки рівнож і для національної справи. Вони рік-річно збирають гурти, які спільно обїзджають рідний край та оглядають його памятники.

Дехто подумає, що це дуже тяжка справа, що треба спеціяльних покликів, приготовань і т. п. Тимчасом дуже легко осягнути се в такий спосіб: Всі ті люди, що мають сього року їхати до рідного краю, можуть їхати одного дня, одним кораблем і по дорозі приготовити собі ширшу програму. Се не вимагає ніяких спеціяльних заходів, ані більше видатків. Треба тільки заінтересуватися цею справою і коли така українська прогулька проголошується, до неї приступити.

Не треба думати, що коли хто орґанізує таку прогульку, то це тільки бизнесова пропозиція одиниці і тому вона не може мати ширшого підкладу. Власне тутки лежить найбільша похибка нашого громадянства і слабе зрозуміннє справи. Так виглядалоби, що український бизнесмен вже не має права думати про загальні народні справи і лише давати гроші на всякі народні і так звані народні цілі. Справа представляється в цілком иншім світлі. Коли Колюмб на власну руку і власною енерґією відкрив Америку, він приніс неоцінену користь винищуваній ріжними невзгодинами Европі. І кождий сьогодня згадує з пошаною імя великого відкривця.

Нехай буде мені вільно згадати в подібний спосіб і українських бизнесменів, іменно тих, котрі вміють приноровити себе до потреб загалу і бути піонірами в деяких справах. Таких людий треба таксамо підперти, як підпирається винахідників, чи орґанізаторів. Що при такій орґанізації муситься все уважати на матеріяльний бік справи, це природна річ. Громадянство однак має дивитися в першій мірі на те, чи є тутки користь для загальної справи.

Громадянство має рівнож глядіти на те, чи ті, що аранжують прогульки, є люди совісні і досвідні. А коли є ґарантія, що так є, повинні таку прогульку поперти в своїм власнім інтересі.

Масові прогульки до краю звязують іміґрацію з краєм наших батьків і вже з того боку такі прогульки треба витати.

Др. С. Демидчук.

ЧЕСТЕРСЬКИЙ МУСОЛІНІ.

Поблагословив Господь італійський нарід диктатором Мусолінім, а нашу громаду своєрідним диктатором, який задивився на італіянського диктатора і по свому царить в нашій громаді. Тільки правдивий Мусоліні то таки щось і доброго зробить; це все таки людина, що має розмах і добру голову. Бо що чоловік розумний, то пізнати по тім, що коли взявся реформувати жіночу моду і наказувати, як мають жінки вбиратися і що носити, завернув відразу, коли завважив, що пішов задалеко. А вже наш честерський Мусоліні то таки в нічім не заверне. Не даром він канцлер і права рука епископа Богачевського. Доброго собі помічника вибрав епископ Богачевський, знать таки ліпшого в цілій Америці не знайшов би. Бо хтож би так був виступив проти Франка і то перший, як пристало на канцлера, на високу особу. Хиба тільки оден о. Курилло був би ще його збітував.

Нашому Мусоліньому у всім недогода. Вибрала громада на мітинґу парохіяльним комітет, це у Мусолінього бунт, зійдеться нарід до галі, знова бунт; стане під церквою, знова бунт; вийде на вулицю, знова бунт. А де бунт, там і поліція. Про неї добре наш Мусоліні памятає і лякає нею наш нарід, як може. Нарід вибрав кураторів, а скваєр їх заприсягнув, але Мусоліні заприсягнув своїх трох, бо й такі в нас знайшлися. Нарід хоче, щоб кураторами були люде, що вміють хоч читати та рахувати, але такі тепер непожадані. А вже найбільше ходить Мусоліньому о церковні праперти. Тих то за ніяку ціну не хоче відступити народови. Домагався Мусоліні підвишки платні, а громада ще зірвала 50 долярів. Думали ми собі, що хоч в той спосіб позбудемося диктатури, але де там! — сидить далі. Епископ людей з церкви виклинає, а наш Мусоліні рівнож і собі виключає людей з парохії. Парохія через те розбита і упадає, а все через упертість Мусолінія, що бурить брата на брата та на нашу і другі громади процеси насилає.

Бачимо вже добре на власні очі, до чого доводить „авторитет”, про який нам товче Мусоліні ледви не кождої неділі. Вже і нам, жінкам, його забогато. Бо цілий той авторитет обертається довкола того, щоби наше майно не було при народі, щоби позбавити нарід всіх прав, а дати його диктаторам.

Писали:
Параскевія Рубаш, Катерина Міштурак і Анна Верещак.
Честер, Па.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Народне віче в справі будови Народного Дому.

В неділю, дня 27. марта, відбулися в нас збори в справі будови Українського Народного Дому. Мимо негоди на збори зібралася поважна горстка українських громадян.

Збори відкрив гр. Михайло Головчак та запропонував зібраним вибрати собі предсідателя до переведення зборів, а збори припоручили се діло сейчас йому самому. Він сейчас покликав на секретарів гр. М. Проскуру й Я. Думанського.

Першим бесідником був гр. Омелян Ревюк. Він представив, чому по всіх українських кольоніях в Америці йде тепер рух за будовою народних домів. Причин головних є дві: з одного боку те, що наші іміґранти, заїхавши сюди лишень на короткий побут, приходять що раз громаднійше до переконання, що не вертати їм уже на все в старий край, але жити й вмирати на чужині. З другого боку, замкненнє іміґрації до Америки заставило кожду іміґрантську ґрупу консолідуватися в більше суцільну цілість. Такий рух видно по всіх народностях іміґрантів.

Народний дім се важна справа для всякої оселі. В нім має бути зібране життя сеї оселі: товариське, клюбове, орґанізаційне та політичне. Такий народний дім мусить скріпити народне життя під кождим зглядом. Він уратує богато наших людий від життя осібняком, без товариства, без стичности зі суспільностю, життя не людського, а малощо не звірячого. Він дасть нашій молодежи місце для забави й розривки, розривки під доглядом родичів і старших, розривки, яка їх не буде деморалізувати.

Народний дім, скріпляючи народне життя в громаді, мусить краще розбудити допомогу для наших братів у старім краю. До того він мусить мати велике значіннє для дітий українських іміґрантів: він дасть їм переконання, що їх батьки не є нічим гірші від батьків їх товаришів других народностий.

По рефераті предсідатель зборів зарядив збірку на покриття коштів віча, яка принесла 44 доляри.

Другий забрав слово гр. Буката, який остерігав зібраних перед відданнєм свого дому в руки людий, які не вміють вести такої справи. Бесідник звернув увагу, що через зле підбираннє людий до заряду завалено в Америці справу не одного народного дому, і не одна наша громадська інституція опинилася в руїні або покінчилася скандалом і процесами.

На домаганнє президії промовив ще раз гр. Омелян Ревюк, показуючи практично дві дороги можливі при орґанізованню народного дому. Один спосіб се орґанізованнє підприємства на шерах; се бувби приватний бизнес людий, які зложили такі шери. Другий спосіб се орґанізованнє товариства небизнесового, опертого на добровільних жертвах і позичках.

Тепер забрав слово гр. І. Олійник, який будучи місцевим громадянином, добре обізнаним з місцевими справами, показував, як на долони, що український дім є конче потрібний та що він може гарно удержатися. Потреба його наперед для заведення української школи, бо українських дітий у сій місцевости є вже до три сотки. Для них треба більшої галі, і то не в бейзменті, бо діти учаться в американських школах у гарних будинках. Він показував відтак, скільки в Картереті відбувається зборів товариств, братств, скільки віч, забав, балів, і скільки вони моглиби принести зиску для народного дому, якби він істнував.

З черги забрав голос о. М. Лисяк, парох місцевої української греко-католицької парохії, закликаючи зібраних до діла, та запевняючи їх, що він зі своєї сторони солідаризується з їх ухвалами та всіх сил доложить, щоби вони стали ділом.

Гром. І. Ґінда завізвав зібраних, щоби вони перестали дискутувати далі справу, яка вже їм так ясна, але бралися до діла. Ми всі знаємо, що нам треба народного дому для нас самих, для наших братів у старім краю і для наших дітий в Америці. Нам треба його для будучности нашого народа на чужині. Тому до діла.

На заклик предсідателя відспівано національні гимни і народ розійшовся з одушевленнем домів, рішений довести за всяку ціну потрібне народне діло до кінця.

М. Проскура, Я. Думанський.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Віче в справі будови Народного Дому.

В неділю 3. квітня 1927 року в галі української православної церкви відбулося велике віче в справі будови українського Народного Дому в Трентоні. На віче прибула вся українська громада міста Трентону. Потягли на нього й довколичні большевики.

Віче було скликане українською православною громадою, що в Трентоні є майже одинокою українською національною громадою. Вірні цеї церкви майже всі є членами Українського Народного Союза. Ця громада має біля своєї церкви незабудовані лоти, які вона вирішила тепер продати, щоби за виручені гроші збудувати на лотах біля церкви Народний Дім, в якім містылабися галя на представлення та забави, діточа школа, народня бібліотека, тощо. Віче й було скликане на те, щоби дати можливість взяти участь в будові Народного Дому й тим, що стоять поза громадою.

Голова віча гром. Кушпір коротко переказав ціль віча.

Референтом був гр. В. Кедровський з Ню Йорку. В довшій промові представив він, яку ціль мають народні доми, яке значіння мають такі доми для допомоги старому краєви, і для самих українських іміґрантів в Америці та їх дітий. Особливо звернув увагу на те, що богато наших людий в своїй несвідомости підтримує, а той й творить ріжні „русскі” орґанізації. Ті люди, що так охоче називають себе „русскіми”, роблять це тому, що не знають свого народу, а головне зовсім не знають „русскіх”. Якби наші люди знали всі московські звичаї, якби вони знали, як культурно низько стоїть московський народ, як у нього родинні звичаї противні найелементарнійшим нашим розумінням моралі, то тоді не знайшлобся багато охочих міняти своє національне імя. Український Народний Дім власне може повнити роботу освідомлення нашого народу національно, піднесення його культурно, та освідомлення зі справжнім національним обличчам українських сусідів.

Далі промовець намітив шляхи та характер роботи в народнім домі. Він показав, якою мусить бути українська діточа школа в Америці. Вона повинна виховувати дітий наших іміґрантів на добрих американських громадян та свідомих свого походження з української нації. Українська нація має так богато прекрасних прикмет в свойому характері, в свойому побуті, в своїй культурі та прикладів в минувшій геройській історії, що й ми й наші діти та їх нащадки не мають чого цуратися свого народу. Пізнавши його, вони будуть горді своїм походженням. Будучи добрими американськими громадянами, та маючи відповідні позиції в американському чи політичному, чи безнесовому, чи культурному життю, сотка свідомих наших дітий може зробити більше користи свойому рідному краєві, ніж вся наша стара іміґрація.

Того рода слова гр. В. Кедровського не подобалися комуністам, і їх лідер зараз виступив з промовою. Зі становища „інтернаціоналіста” він напав на гр. В. Кедровського за те, що той виступав проти Москалів і Поляків, та не звернув уваги на те, що „на карку українського народа сидять Жиди й що Жиди його визискують”. Довелося знову гр. В. Кедровському забирати слово й показувати большевикови, що жидівську бідноту визискують їх власні капіталісти, та що виступ лідера комуністів проти Жидів свідчить про страшну темноту, яка розсілася серед американських комуністів. Щоби піддержати свого товариша, виступив ще другий комуніст та став так остро в обороні Москалів та Поляків, що його люди трохи не викинули з галі.

Далі гр. В. Гасій обговорив фінансовий плян будови Народного Дому та школи. Нарешті о. Новосад говорив на тему морального виховання дозрілих дітий, та що в цій праці народній дім повинен помагати церкві, а церква народному домові.

Віче все, крім большевиків, приєдналося до будови Народного Дому, який намітила собі православна громада, та обіцяло громаді фінансову та моральну поміч.

Співом „Не пора” замкнено віче. Та люди ще довго не розходилися та до пізнього часу дискутували між собою ганебні виступи большевиків, які остаточно розбиті й осміяні опустили галю перед закінченням віча.

Вічевик.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА”.

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ фарма 90 акрів з чого 12 акрів грубого ліса, дім 12 кімнат, 16 штук худоби, знаряди, трактор, три милі до міста, одна миля до школи, стейтова дорога, будинки нові; продам або заміняю по причині, що нема кому робити. Ціна після згоди. Голоситися до: **JOE SALYK, R. F. D. 7. Rome, N. Y.** 81-8

НА ПРОДАЖ ФАРМИ.

Хотячі купити фарму звертайтеся до мене; в сій околиці, де я маю фарму, є фарми на продаж, купите їх дешевше як через аґента. Голоситися до: **N. KRASNAHIRA, R. D. 4, Norwich, Conn.** 81-6

НА ПРОДАЖ фарма 45 акрів, 30 орної землі, а решта ліс і пасовиско, при стейтовій дорозі, дім на 6 кімнат, стодола і шопа, вся потрібна машинерія, 2 корови, кінь, 2 безроги, кури. Ціна після умови. Голоситися до: 86-91

JOHN KASHA,
R. D. No. 2, Broadalbin, N. Y.

НА ПРОДАЖ фарма 26 акріс, дім на 5 кімнат, всі будинки в доброму стані, кінь, корова, 25 курий, всі фармерські знаряди, весь збір, при камінній дорозі. Ціна $3,800, готівкою $1,700. По дальші інофрмації пишіть до: **DANIEL F. BOTTA, R. D. 2, Box 89, Flemington, N. J.** 84-8

ПОЗІР, УКРАЇНЦІ!

Фармерське Сполучення спродає 50 фарм по дуже дешевих цінах.
Пишіть по катальоґ до: 80—
FARMERSKIE BIURO,
432 Howe Ave., Passaic, N. J.

ВРОЖАЙНІ ФАРМИ

в околици, де вже осіло около 100 українських родин.

Земля врожайна на кукурузу, пшеницю і всю ярину, легка до управи. Переважно рівнина. При гостинцях, близько шкіл і шторів, недалеко великого фермерського маркету. Фарми ріжного розміру із забудованями по приступних цінах, або в заміну за доми. Пишіть по спис. 79—

EMIL KULCHYCKY,
821 N. FRANKLIN ST., PHILA. PA

Телефон: Gramarcy 5881.
Др. К. Д. БІЛИК
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРҐ.
ЕЛЕКТРИЧНІ ПРИРЯДИ.
Урядові години: від 12. до 1-ої, від 6. до 8-ої і після умови.
311 E. 18th ST., NEW YORK CITY

ЗДАВАЙТЕСЬ ДО СПЕЦІЯЛІСТИ ПРАКТИКУЮЧОГО 27 ЛІТ У ВАШИХ НЕДУГАХ.

Без ріжниці, як застаріла Ваша недуга, я Вам поможу.
Хронічні недуги мущин і женщин лічу успішно модерними методами.
ДАЮ СКОРІ РЕЗУЛЬТАТИ у всіх недугах нервових, шкірних, кровних, ниркових, мочевих, ревматичних, гемороїди та недугах кишок.
З еґзамінуйте вашу кров.
Мої оплати умірковані, включаючи особисті оглядини при кождій візиті. Х-РЕЙ і хемічна аналіза.
ПОРАДИ І ОГЛЯДИНИ ДАРОМ.
DR. LOUIS ZINS, 110 E. 16th ST. NEW YORK,
межи 4th Ave. і Irvington Pl
Години: Денно 9. рано до 8 вечер, в неділі від 9 рано до 4 пополудни.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Наймодернійші електричні апарати.

ОДИНОКА БЕЗПОСЕРЕДНА ДОРОГА ДО

ҐДАНСЬКА

БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ.

Слідуючі відїзди:

ЛІТУАНІЯ .... Май 3.
ЕСТОНІЯ .... Май 24.
ЛІТУАНІЯ .... Червень 14.

По дальші інформації голоситися до місцевих аґентів, або пишіть до:

B. A. L.,
8 BRIDGE ST., NEW YORK, N. Y.

БАНКИТИР УМЕР

Комедія з сільського життя на три дії.
Виступає в сій штуці 14 осіб.
Ціна 35 центів.
Замовлення слати до книгарні „Свободи".
„СВОБОДА"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДОБРИЙ СПОСІБ.

Мав чимало кожемяка
Шкіри до виправи,
Та в став її, в мягку воду,
Мочити поставив.

Та до ставу на нещастя
Вовки заблукали,
І звітрили в воді шкіру
Тай шукати стали.

Не довго їм по тім ставі
Прийшлось заглядати;
Вода чиста, шкіру видно,
Та трудно дістати.

Та найшовся один „мудрий"
Між ними вовчисько:
Послухайте мене, — каже,
В мене рада близько.

Послухаєм, — вовки кажуть,
Лиш давай ту раду;
Мудрий добре попровадить
І дурну громаду.

Коли хочем, мудрий каже,
Ту шкіру дістати,
То зі ставу усю воду
Треба випивати.

Послухали його вовки,
Стали воду пити,
Задумали став випити,
Дно сухе лишити.

Пили дурні вовки воду,
Поки поздихали,
А став як був, так лишився,
І шкір не дістали.

Кому треба що добути,
А сили не має,
Нехай тоді він доброго
Способу шукає.

Т. Т. Пройдисвіт.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Усп. Пр. Богородиці, від. 123, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, дня 17. квітня в гали церковній, зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів явитись, бо є важні справи до полагодження. Також проситься тих членів, котрі ще не зложили своєї жертви на Сиротинець, щоби зложили на сім мітінґу. — Григ. Мрикало, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє всіх своїх членів, що наші місячні мітінґи відбуваються в кожду трету неділю по першім. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на сей мітінґ, котрий відбудеться в неділю, дня 17. квітня, по Сл. Божій в шкільній гали. Є важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні вже раз вирівнати свої довги, бо через них наша каса дуже підупала. Я особливо нагадую вас браття, котрі маєте діти свої в У. Н. Союзі обезпечені. Ви знаєте, що я так роблю в майні, як і ви, я маю такі самі видатки, як і ви, а чому ви накладаєте на мене такий тягар, що я мушу закладати за ваші діти. Я був би дуже радий, щоби ви так далі не робили. — П. Саламаха, секретар.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, одлає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, дня 17. квітня, о годині 2-ій пополудни в гали де звичайно. Обовязком є кождого члена бути присутним, бо є важні справи до полагодження. Контрольна комісія здасть справоздание касове за 3 місяці. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Неявившийся член на мітінґу заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. Будесь принимати нових членів до Бр. і Союза без вступної оплати. — А. Іванів, секр.

ГАМТРАМК, МИШ. Тов. „Згода", від. 20, повідомляє всіх своїх членів та членкинь, що квартальні збори відбудуться в неділю, дня 17. квітня в гали „Укр. Хати", 2240 Ґрейлінґ ул., точно о год. 1-ій пополудни. Проситься всіх членів прибути, бо буде справоздание тримісячне і буде богато инших справ до полагодження. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Будемо принимати нових членів без вступного до У. Н. Союза і до Товариства. Припоминається тим, котрі ще не зложили жертви на Сиротинець, щоби принесли на сі збори. — Іван Крупка, предс.; Дмитро Васько, рек. секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Уряд Тов. ім. Івана Франка, від. 103, повідомляє всіх членів, що звичайні збори відбудуться в суботу вечером, дня 16-го квітня, в гали парохіяльній. Обовязком кождого члена прийти на сей мітінґ, бо маємо много важних справ до полагодження. Члени, котрі довгують, зволять прийти і виповнити свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — Д. Борис, предс.; Ів. Пунько, кас.; В. Колодрубець, секр.

РАНКІН, ПА. Бр. св. Григорія, від. 24, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться дня 17-го квітня, під ч. 323 — 2-га ул., у Фрида Семка. Кождий член має явитися на тім мітінґу, бо буде справоздание касове. — Вас. Косцюк, предс.; Антін Кріль, кас.; Мих. Туркевич, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Отсим повідомляється членів Тов. Укр. Січи, від. 170, що збори відбудуться в пятницю, дня 15. квітня, о годині 7. вечер, в гали У. Н. Дому, 72 Morris St. На ці збори кожний член обовязаний явитися, бо є важні справи до полагодження. Ще раз звертається увагу довгуючим членам, щоби прийшли і вирівнали свою належитість, бо в противнім разі будуть суспендовані. — В. Пасічняк, секр.

ШИФКАРТИ

ДО КАНАДИ

ОДИНОКА УКР. КОРАБЕЛЬНА АГЕНЦІЯ У СХІДНІЙ КАНАДІ.
ГРИГОРІ МЕХ, властитель.

Спроваджуємо Родини зі старого Краю і виробляємо для них всякі потрібні позволення. Заопікуємося ними старанно підчас подорожі, так само тут на місци. Коли жадаєте, щоби Ваші Рідні чи знакомі приїхали до Канади та не мали жадної перешкоди, так удайтесь до нас, а ми спровадимо їх як слід. Ми стараємося сами о пошукание праці для приїхавших так, що вам за ними нічим не треба журитися. Наша Агенція існує двайцять років, за вашу родину гарантуємо, противно, гроші звернемо назад. За всякими порадами пишіть або приходіть до: 72—

ANGLO-UKRAINIAN STEAMSHIP TICKET AGENCY,
243 CRAIG STREET WEST, MONTREAL, QUE., CANADA.

ВІДОЗВА!

Видавництво „Нова українська школа у Львові" потребує для виконання ілюстрацій до читанок ріжнородних знимок з Америки, а саме: Фотографій українських церков, шкіл, народніх домів, фарм, картин, які би представляли фармерів і робітників при ріжних заняттях і в ріжних порах року, карток з видами американських міст і краєвидів.

Видавництво просить сею дорогою Земляків, які моглиби допомогти зібрати такий матеріял, надсилати його під адресою: **SVOBODA, 83 GRAND STREET, JERSEY CITY** з заміткою **для Видавництва М. Матвійчука,** подаючи при кождій фотографії місцевість, провінцію, а також блище означенне краєвиду, за що з гори складаємо щиру подяку. 72—

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ!

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

Коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковних хоругов, лент, відзнак, шапок або инших річий, то зверніться до нас з замовленнєм.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДИІНДЕ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:

Американський прапор:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$2.50	$4.00	$5.00	$7.00

Український прапор з гербом на обі сторони:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Кожде Товариство, чи Братство потребує все до публичних виступів, як паради, пікніки і проґульки, виступити з своїми прапорами, відзнаками і лентами в шапках.—Просимо щиро всіх Українців удаватись до нас з повним довірем, бо ми ручимо за тревалість і красу замовлених у нас річий Ми уділимо Вам всяких інформацій і вишлемо Вам сейчас наш катальоґ з взірцями і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
115 Nassau St., New York, N. Y

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

НАЙНОВІЩІ УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ КОЛОМБІЯ

12-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ ПО $1.25.

70004 (Хрестини, Ч. І. і II. — Орхестра Гуменюка.
70001 (Христос воскрес і Согласно, — М. Зазуляк.
70003 (Вірую і Отченаш, — М. Зазуляк, барітон.
70000 (Бог предвічний, Ч. І. і II. — М. Зазуляк.
70002 (Весілля, Ч. І. і II. — Орхестра Гуменюка.

10-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ ПО 75 цнт.

СПИС РЕКОРДІВ ЖУКОВСЬКОГО.

27037F (Чоловік в спідниці / (Галичанка (коломийка)
27039F (Маруся / (Ой ішов я раз в ночі
27041F (Жінку не цілуй / (Ой чи ти, чи не ти запаску згубила
27042F (Премудрий Соломон / (Катерина моя
27047F (Молода на відході / (Віват, пані свахи
27048F (В хаті свекрухи / (Ковалівна
27053F (Ой поїхав дід на раки / (Ой дриґ-дриґ
27057F (Соколи, соколи / (Ми гайдамаки
27059F (Коза дереза / (Велика память
27065F Борщик з грибами / Заграли, заграли
27072 (Старість не радість / (Не женися, сину
27080 (Снятинська Коломийка / (Ой поїхав мій Миленький
27082 (Лист з краю
27083 (Що грубе, то добре / (Зрадниця.
27086 (Ой не шуми, луже. / (Чорні очі як терен

Д. Медов, тенор.

27043-F (Дід рудий, баба руда / (Ерцем-перцем, три дочки.
27044-F (Ой, продала дівчина курку / (Солоха
27056-F (Ой не ходи, Грицю / (У сусіда хата біла
27051-F (Дівка в сінях стояла / (І шумить і гуде
27066 (Ой не світи місяченьку / (Ой іду, ой іду

Михайло Зазуляк, баритон.

27036-F (Туман яром котиться / (Тихо, тихо Дунай воду несе
27034-F (Зелена рута, жовтий цвіт / (Пропала надія
27062-F (Ще не вмерла Україна / (Марселеза

СПИС РЕКОРДІВ ГУМЕНЮКА.

27049F (Бим-Бам (полька) / (Від кутика до кутика
27050F (Гоп, Марку покинь сварку / (Ой вишеньки, черешеньки
27054F (Рах цях-цях / (Гамай кицю
27055F (Заручини / (Вінкоплетини
27071 Чабан і Гуцулка
27070 Поправини (на 2 сторони)
27078 (Танець під вербами / (Грай, або гроші віддай
27079 (Придане / (Пересувини
27081 (Ой Козаче білоусий / (На весілю при вечері
27085 (Ой піду я зіхер віхер / (Український „ту-степ"
27087 (На весілю під хатою, Орх. / (Ой там за лісом, Хор і Орх.
27088 (Хотіла мене мати, Гагілка / (Гусар Гуси зганяє

Українська Орхестра.

27040-F (Серед цвітів, вальс / (Француська полька
27045-F (Сільські дівчата, полька / (Щаслива жінка, полька
27035-F (Українська полька / (Український гопак
27046-F (Дідунь, полька / (Хлопці, не зівайте, полька
27063-F (Як ся маєш, Маринко, полька / (Українська мазурка
27064 (Вся родина на весіллю / (Танцюйте, молодички

КОНЦЕРТОВІ СПІВИ,

Ой Дніпре мій, Дніпре
Ой піду я лугом
Реве та стогне.
Баламути
Стоїть гора високая
Не пора...
Думи мої, і инші

Для вигоди посилаємо C. O. D. Пришліть нумери рекордів, що бажаєте. За рекорди заплатите, як почтар принесе до хати.

Маємо СЛОВА до рекордів: Весілля, Поправини, Чабан і Гуцулка. Ціна 10 ц. Хто в нас купує рекорди даємо даром.

Всі замовлення на рекорди та инші для Вас потрібні річи, посилайте на таку адресу:

SICHOWY BAZAR, 34 E. 7th St., New York

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Допомога селу Одреховій на Лемківщині.

В Йонкерс мешкає значне число свідомих Лемків Українців, що походять з села Одрехови. Їх серце відзивалося всегда на кождий народний заклик, коли треба було дати жертву на Рідний Край. Відозвалося рівнож і на заклик рідного села.

Щоби допомогти поширенню просвіти в ріднім селі, зійшлися члени Бр. св. Івана Хрестителя і Сестрицтво св. Анни на мітінґи і ухвалили відбути баль на дохід села Одрехови.

Вибрано Комітет, до якого ввійшли: Т. Мадараш, Марія Ґрубяк, А. Волк і контрольна комісія: Д. Мадараш, С. Котелец і С. Серединський.

Вибраний комітет взявся совісно до праці і оголосив баль на 6. листопада 1926. На той баль прибуло богато народа, всі з Одрехови, що замешкали в Йонкерс, Гестінґс, Ню Йорку і Бруклині. Вид балю був прекрасний. Кождий був задоволений, і всі забавлялися як одна велика родина. Успіх балю вийшов добре, бо по обрахунку доходів і розходів, чистого доходу було $347.42.

З тих гроший вислано до краю до рідного села Одрехови: на рідну школу для дітей $142.00; для Товариства Луг на потреби огневої сторожі $130.00; на читальню Просвіти $50.00. Разом вислано $322.00.

Оплати за пересилку виносили $12.88. Остало на покриття решти дрібних коштів $12.54.

Родимці! Не забувайте на той наш бідний нарід, що витягає руку до нас і просить о поміч. Не берім їм це за зле, бо вони мають повне право до нас. Бо ми їм найблизші, ми їх рідня. До Поляка не підуть, бо лях гордий, лях завзятий і їх ворог. Хто з Вас хотівби післати яку запомогу до села Одрехови, то проситься слати гроші прямо до краю до Одрехови на руки комітету: **Іван Завіский, Стефан Гнатик, Михайло Волк.**

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Збірка на сироти.

В українській греко-кат. церкві св. Михаїла принявся гарний звичай збірки на бідні сироти в краю. За кождим разом, коли тільки згадає за них наш парох о. Сполітакевич чесні громадяне не відмовляються від жертв. Так було і сим разом. На сироти зібрано $60 і вислано до краю через Обеднанне.

І. Хороший.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

На ріжні цілі.

Тому два роки розвязалася тут укр. протестантська громада, але решта фондів була задержана. Добув її підписаний і вислав на потреби краєві. Не велика сума, але всежтаки шкода, щоб і вона пропадала.

Допомога виносила $19.49, яку доповнивши до $20, вислано до Обеднання з просьбою поділити на рівні части для інвалідів, політичних вязнів, сироти і Рідну Школу.

І. Хороший.

БОСТОН, МАСС.

Українські жінки при роботі.

Сестрицтво св. Покрови доконало в нас великого діла. Бо згуртувало біля себе коло 70 жінок і має в своїй касі $1000 на запомогові цілі для своїх членів. І тим доказало, що вже минув час байдужности. Українська жінка стає в ряди свідомих громадян, яка організується і стає до боротьби за наше національне визволення.

Наше жіноцтво здригнулося на вид смерти і мук пок. Ольги Бесарабової і зрозуміло, що це був би злочин, колиб українська жінка стояла тепер з заложеними руками. Бож саме українська жінка має виховати нове поколінне, нових борців за кращу долю для нашого народа.

В розумінню того завдання згуртувалося жіноцтво в свою власну організацію і веде самостійно всяку добру акцію, навіть допомагало видерти людську працю з рук епископа Богачевського.

Дня 13. марта с. р. урядило воно на спілку з Товариством Жінок Робітниць концерт в память тих жінок, що згинули підчас революції. Концерт випав прекрасно, а богато народу відійшло без тикетів, бо не було місця на галі.

Чистий дохід з концерту виносив $34.05, які вислано до Обеднання з призначеннєм як допомогу для політичних вязнів в краю.

В той спосіб повинні ми далі працювати і далі організувати всіх українських жінок, бо в організації сила.

К. Виноградник, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

На Народний Дім в селі Терпилівка.

Комітет помочі будови Н. Дому в селі Терпилівка, пов. Збараж, зібрав і вислав на руки Заряду Кооперативи „Відвага" $108.

Жертвували: місто Филаделфия, Па.: Г. Рибачок $15.00; С. Штоґрин $10.00; по $5.00: С. Захарчук, М. Козуб, П. Штоґрин, В. Осадчук; по $2.50: П. Хома; по $1.00: Т. Рибачок, М. Моклюк, М. Лошньовський; О. Клепак 50 ц.

Місцевість Гов Ков, Н. Й.: Х. Захарчук $5.00.

Нортгемптон, Па.: В. Ткач $20.00; І. Жеребецький $5.00; І. Кухар $1.00; по 50 ц.: Г. Іванів, В. Боць.

Аллентавн, Па.: Р. Бойко $15.00; по $5.00: М. Паланиця і С. Сідловський.

Честь Вам Браття робітники за Вашу поміч, в так важнім, народнім і громадянськім ділі. Кождий Н. Дім, читальня чи кооператива, означає один крок близше до свободи, до незалежности українського поневоленого народа.

Голими словами ані обіцянками не можна нічого будувати, але працею і організацією можна богато добра зробити. Ви своїми щирими жертвами доказали, що бажаєте світла правди і волі своїм поневоленим братам в ріднім краю, бо коли громади будуть свідомі і зорганізовані, тоді легше буде нашому віками закутому народови пірвати раз на все тяжкі ворожі кайдани. За Комітет:

Гриць Рибачок.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З хрестин на інвалідів.

На хрестинах у громадянина Михайла Никифорчина, що відбулись дня 19. лютого с. р., присутні гості не забули за наших інвалідів, складаючи для них поодиноку жертву, що слідує: А. Замлинський і П. Матусяк по 2 дол.; І. Гузар, Д. Рокицький, І. Кур, П. Никифорчин, М. Никифорчин, І. Атаманюк, О. Баляс і О. Прокопів по долярови. Разом 12 долярів.

Гроші вислано до краю.

О. Баляс.

ДО ВСІХ ДОПИСУВАТЕЛІВ.

Просимо затямити собі:

1. — Дописі писати коротко.
2. — Виразно і читко.
3. — Лиш по одній стороні паперу.
4. — В дописях подавати лиш правдиві вісти.
5. — Писати лише про річи цікаві для усього загалу читачів, або бодай його значної части.
6. — В дописях нікого не перехвалювати без дійсної заслуги.
7. — Не лаяти нікого особисто, ані не нападати, ані не зачіпати.
8. — Не жадати звороту дописі, яку дописуватель написав за кілька мінут (коли її дуже потребує, може у себе оставити відпис).
9. — Не посилати „пильних" дописей з домаганнєм „сейчас" помістити, бо се звичайно тільки показує, що дописуватель опізнився і хоче, щоб редакція се надолужила.
10. — Не присилати до редакції стихів і поезій недоладних щодо форми або безвартних щодо змісту, а до того ще й не жадати звороту таких віршів.

Адм. „Свободи".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ брата Гриця Сеника з Камянок, пов. Скалат, Галичина; в Америці перебуває 19 років і не дає про себе знати. Хтоби про него знав, або він сам, нехай зголоситься до: 85—
СТЕФАН СЕНИК,
P. O. Box 6, Northampton, Pa.

ПОШУКУЮ кількох Українців до помочи розвиття дуже покупного винаходу, опатентованого на Америку, Novelty and Toy, виріб з дерева, робота чиста і легонька. Писати до:
АНТІН ЖУБРИД,
280 Henderson St., Jersey City, N. J. 86-8

НА ПРОДАЖ РЕСТАВРАНТ.
Голоситися під ч. 86-91
363 HENDERSON STREET, JERSEY CITY, N. J.

НА ПРОДАЖ ПЧОЛИ (ПАСІКА).
По дешевій ціні можна набути пчоли або цілу пасіку в околиці Гамбурґа. Голоситися до: 82-7
J. M. CHARKAS,
R. F. D. 2, Box 110, N. Collins, N. Y.

АЛЕКСАНДЕР ХИЛЯК
УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ
полагоджує всякі справи правні чесно і совісно.
233 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.
Woolworth Bldg., Room 1526.
Tel. Whitehall 6980.
Вечерами від год. 7 до 9 під ч.
340 EAST 17th STREET, NEW YORK, N. Y.
27— **Tel.: Lexington 2193.**

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVENUE, CHICAGO, ILL.
Практикує у всіх судах; занимається переглядaнием абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і прочі справи. 191—

ДЕВЯТЬ КНИЖОК ЗА ДОЛЯРА!

Хто пришле одного доляра, дістане оплатно в рекомендованій посилці 9 книжок В. Будзиновського:

1) Ішли діди на муки, 2) Історія України I. (княжий вік), 3) Історія України II. (литовсько-польський вік), 4) З живого медведя (комедія), оповідання; 5) До віри батьків, 6) Шаґін Ґерай, 7) Небіжчик ходить, 8) Волю бути козачкою, 9) Пластун. 80—

Доляра висилати в рекомендованім листі на адресу: **W. Budzynowsky, ul. Chrzanowska, 11. a., Lemberg, East Galicia, Poland, Europe.**

НІКОЛИ НЕ ВІРИЛА В ОГОЛОШЕННЯ.

Кейно, Па. Пані Ф. Тіркус на Гомер улиці, котра була хора через сім літ і майже готова до гробу, оповідає про свою хоробу: „За сім літ я терпіла на страшну хоробу на котру не моглам найти нігде лікарства. Жаден доктор не міг помочи мені, брали гроші, а я терпіла; малам одну операцію за другою. Життя обридлося мені і просилам смерти, щоб звільнитися від терпіння. Я ніколи не вірила в оголошення і ніколи не інтересувалася оголошеннями про лікарства в часописах, які я читала. Одного дня однак я спостерегла оголошення, в котрім цілком вірно описувалося про хоробу, як моя. Наслідком сего я попросила свого мужа післати по се лікарство до Пітсбурга. Можете собі вообразити, яке було моє здивоване, коли причина мого терпіння, величезний солітер 38 фітів довгий, зістала усунена. Я благословила сей день і часопись, я днесь знаходжуся вже на дорозі до здоровля, зискалам двайцять фунтів в пятнайцяти днях і чую, що щасливе життя починається вертати назад в мені.

Тисячі мущин, женщин і дітий терплячих лічиться безуспішно на ріжні другі хороби, коли їх дійсний клопіт є цей потвір солітер. Певними познаками цего є відходячі части того паразита. Другі симптоми є брак апетиту з вімковим лакімством, обложений язик, зага, болі в крижах, членах і в ногах, заворот голови, біль голови, млости як порожний жолудок, нидіння, підкови попід очі. Жолудок отяжілий, надутий, часами дається відчувати дивне буркотіння від жолудка до внутреностий. Знова чується якби щось підсувалося назад до горла. Пацієнт має жовту шкіру, тратить на вазі, має немилий віддих, спльовує що хвиляння, попадає в апатію, знеохота до праці, завсігди лінивий. Є відомо, що епілептичні напади спричиняє цей потвір, котрий часто доростає понад 50 стіп. Коли досягне до гортанки може удусити свою жертву. Позбудьтеся цего потвора сейчас, заки підкопає ваше здоровля безповоротно. Вишліть $10.48 за дозу Laxtan, коли хочете позбутися цего страшного паразита. Laxtan є нешкідливий навіть коли у вас нема хробака. Продається лише у Royal Laboratory, 148 Netting Buildg. Windsor, Ont. На забезпечення посилки додайте 25 центів окремо. За після-платою не висилаємо. (C.2)

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
[illegible] E. 7th ST., NEW YORK CITY
Telephone: Orchard [illegible]